

شجره عروقه در ایران پیکسوتار

فصل سیزدهم
شهید دکتر حبیب الله پیروی

صلاة الاضحية

سیکسوتاریک جراح عروق و درایرین

جلد اول

انجمن جراحان عروق ایران

پیشکسوتان جراحی عروق در ایران (جلد اول)

تالیف و تدوین: حمیده طاهری

مشاور علمی: دکتر جواد سلیمی

مشاور هنری: دکتر علی توللی

ویراستار: زهرا سادات صفوی سهی

عکاس: محمد جوادزاده

طراحی جلد: پونه زعفری

صفحه‌آرایی و گرافیک: حمید فاتح

مقدمه

به نام خداوند جان و خرد

سال‌ها پیش وقتی کتاب خاطرات و شرح زندگی توماس استارزل، بنیانگذار جراحی پیوند کبد (ترجمه دکتر علی ملک‌حسینی) را مطالعه می‌کردم و فراز و فرودهای زندگی و تلاش علمی و پشتکار عجیب ایشان را دیدم، بیش از پیش دریافتم که هیچ مهمی به آسانی میسر نمی‌شود.

زمین خوردن‌های مکرر و بپاخاستن مجدد، امید به آینده، تلاش برای پیشرفت، اهداف متعالی، خلاقیت و نوآوری و طرح ایده‌های نو و تحمل سختی‌ها برای رسیدن به هدف، درس‌هایی است که باید از زندگی بزرگان و پیشینیان آموخت و راه صعود و کمال را طی کرد.

کتاب پیش رو که شرح زندگی و زحمات ارزشمند بنیانگذاران و پیشکسوتان جراحی عروق ایران است، علاوه بر پرداختن به ثبت خاطرات و شرح زندگی پر ثمر این عزیزان و ضمن تقدیر و سپاس از زحمات گرانسنگشان به تشریح چالش‌های این مسیر سخت و درس‌آموزی از فعل خواستن و همت توانستن پرداخته است. شرحی است از میراثی گرانبها که باید در نسل‌های بعد و با اهتمام همکاران جوان و برومند به گلستانی پر ثمر تبدیل شود.

شکوفایی و توسعه علمی جراحی عروق و درمان مشفقانه بیماران نیازمند و بسط اخلاق حرفه‌ای، گل‌های معطر این گلستان سبز هستند که در پهنه جغرافیای ایران و در طول تاریخ این سرزمین همیشه به یادگار و ماندگار خواهند ماند.

یقیناً آنچه در این مقاله میسر می‌شود و در سطور محدود این کتاب به رشته تحریر درمی‌آید، گویای همه زحمات و خدمات بزرگان و پیشکسوتان بزرگوار نیست ولی به هر صورت

آب دریا را اگر نتوان کشید

پس به قدر قطره‌ای باید چشید

بر این اساس کتاب حاضر قطره‌ای از دریای بیکران و برگ سبزی است تحفه انجمن جراحان عروق ایران به ساحت علم و معرفت و اخلاق و گلستان معطر دانش پزشکی ایران.

دکتر محمدرضا ظفرقندی

رئیس انجمن جراحان عروق ایران

تقدیم به پیشکسوتان جراحی عروق ایران

پیشکسوت در فرهنگ مادی و معنوی، علم و عرفان، جایگاه عظیمی دارد. در فرهنگ آکادمیک ما، پیشکسوت را به‌عنوان یک پهلوان می‌شناسند. به قول علامه دهخدا «پیشکسوت یعنی قدیمی‌ترین و بزرگترین پهلوان که حق تقدم در پهلوانی دارد.» و هم او در اصطلاح عرفانی «پیشکسوت، شیخ است و مرشد و پیشکسوتی مقام و مرحله‌ای است در سلوک.» انتقال این واژه به ساحت فضیلت پهلوانی، گویای عظمت و ارج و احترام منزلت پیشکسوتی است و حضور مفهوم پیشکسوت در ساحت عرفان و سلوک، ظرفیت والای پیشکسوتان را بیان می‌کند. چه بسا دانشمندان بزرگی که عارفان بی نام و نشان هم بوده‌اند و عشق به انسان و ملت و خدا را در هم آمیخته‌اند.

در همین حال می‌توان در زبان علمی و فرهنگ دیگر نیز به آن استناد کرد که همچنان از والایی مفهومی برخوردار است. مثل Precursor, Ancestors, Deen, Mentor, Vanguard, Forerunner, Pioneer, و پیش‌قراول. باید اذعان داشت، علم و دانش در همه حوزه‌های تجربی و تجربی و فلسفی خلق‌الساعه به وجود نیامده، چه بسا ریشه‌های یک دستاورد بزرگ علمی یا High Tech در هزاره‌های دور و در کوچک‌ترین اقدامات بشری جرقه زده است. کسی نمی‌تواند توشه‌اندوزی از غارنشینان را نادیده بگیرد، همچنان که انسان نخست در غارهای دوشه لرستان یا التامیرا Altamira اسپانیا یا لاسکو Lascaux فرانسه، آنچنان مهارتی در طراحی آناتومی حیوانات از خود به جای گذاشته که اعجاب‌انگیز است. این میراثی است که هزاره به هزاره، قرن به قرن، عصر به عصر، سال به سال و نسل به نسل مدارج ترقی و تکامل را پیموده است تا به پیشرفته‌ترین مدارج علوم پایه یا تکنولوژی مداوای بیماران و جراحی عروق تبدیل شده است. از بقراط تا بوعلی سینا و حیان و رازی و خواریز می تا پروفیسور مایکل دیبیک لبنانی تا پروفیسور کرافورد سوئدی و هر سه دانشمند برنده نوبل پزشکی ۲۰۱۹ تا استادان بزرگ ایرانی و دیگران، یک مرور تاریخی اما حی و حاضر تمام دانش گذشتگان در وجودشان آگاهانه یا ناخودآگاه در جریان و تداوم است. این پیشکسوتان از اسلاف خود می‌آموزند و آن را ارتقا می‌بخشند و به آیندگان تقدیم می‌کنند. البته پیشکسوتان، زودتر و پهلوانانه Heroically میراث‌ها را آموخته و در کنش علمی و اخلاقی خود به کار بسته‌اند و ایثارگرانه تجربه‌های خود را که حاصل تلاش جانسوز و خستگی‌ناپذیرشان است، در اختیار علاقه‌مندان و آیندگان می‌گذارند.

تحسین و تکریم پیشکسوتان سنت پسندیده‌ای است که نه تنها احترام و ابراز علاقه به شخصیت والا و الگوپذیری از آنهاست، ارج نهادن و بازگو کردن دستاوردها، تجربه‌ها و میراث‌گرانبها و در عین حال زمینه‌ساز ارتقا و تکامل دستاوردهای علمی آنان و به نوعی تعظیم تاریخ علوم و نهایتاً ستایش ذات پهلوانی و تحسین پهلوانی منحصر بفرد این پیشکسوتان است.

دکتر جواد سلیمی

دبیر انجمن جراحان عروق ایران / شهریورماه ۱۳۹۹

شرحی بر کتاب

در کتاب کلیله و دمنه، باب برزویه طبیب آمده است: «پوشیده نماند که علم طب نزد همه خردمندان در تمامی دین‌ها ستوده است و بهترین پزشکان آن است که معالجه بیماران را به جهت توشه آخرت انجام دهد که به ملازمت این سیرت نصیب دنیا هر چه کامل‌تر بیاید و رستگاری عقبی مدخر گردد.»

... به صواب آن لایق‌تر که بر معالجت مواظبت نمایی و به آن التفات نکنی که مردمان قدر طبیب ندانند لکن در آن نگر که اگر توفیق باشد و یک شخص را از چنگال مشقت خلاص طلبیده آید آموزش بر اطلاق مستحکم شود.»

کتاب «پیشکسوتان جراحی عروق در ایران» پیشکشی است به پزشکانی از همین جنس که حکیم‌وار سال‌ها تلاش کردند تا دردی از درمندی دوا کنند. جراحانی بزرگ که در تمام سال‌های جنگ با تیغ جراحی حماسه سرودند و هر چه در توان داشتند در طبق اخلاص گذاشتند تا تاریخ جراحی ایران همچنان سربلند و به پیشکسوتان و بزرگان‌ش مفتخر بماند. در این کتاب سعی کردیم نگاهی هر چند محدود و در حد بضاعت به تاریخ شفاهی بزرگان رشته جراحی عروق و تروما داشته باشیم. رشته‌ای که با وجود تازه‌تاسیس بودن، کارنامه‌ای درخشان دارد و رو به افقی روشن و آینده‌ای پرافتخار ایستاده است.

این کتاب به پیشنهاد استادان گرانقدر، آقای دکتر ظفرقندی، رئیس محترم انجمن و آقای دکتر سلیمی، دبیر انجمن و تایید هیئت مدیره انجمن عروق تالیف و تدوین شد. در تمام مراحل تولید از راهنمایی دلسوزانه هر دو بزرگوار و دقت و نکته‌سنجی آقای دکتر سلیمی برخوردار بودیم. کتاب در قالب بیش از ۳۰ ساعت مصاحبه حضوری، بیش از صد و ده هزار کلمه و حدود صد و بیست فریم عکس جمع‌آوری و تدوین و اسامی استادان بزرگوار بر اساس تاریخ تولد مرتب شده است به این امید که تاریخ شکل‌گیری این رشته به یادگار بماند برای آیندگان تا بدانند پیشرفت و اعتلای بی‌بدیل علم جراحی عروق در ایران مرهون تلاش خستگی‌ناپذیر چه کسانی بوده است.

تدوین کتاب بی‌شک با لطف و بزرگ‌منشی تک‌تک استادانی که با سعه‌صدر و بزرگی پذیرایمان شدند و اعتماد و حمایت همیشگی آقای دکتر ظفرقندی امکان‌پذیر شد و از همه این بزرگواران سپاسگزارم.

حمیده طاهری
تابستان ۱۳۹۹

جمله گفتندش که جانبازی کنیم

فهم کرد آریم و انبازی کنیم

هر یکی از ما مسیح عالمی است

هر الم را در کف ما مرهمی است

مولوی

استاد دکتر حبیب ا... پیروی

شهید دکتر حبیب ا... پیروی سال ۱۳۳۶ در تهران به دنیا آمد. در دوران دبیرستان از شاگردان شهید رجایی بود و سال ۱۳۵۴ دیپلم ریاضی گرفت. با رتبه ۷۰۰ در رشته مهندسی قبول شد اما تغییر رشته داد و سال ۱۳۵۵ وارد دانشکده پزشکی دانشگاه ملی (شهید بهشتی) شد...

شهید دکتر حبیب‌ا... پیروی سال ۱۳۳۶ در تهران به دنیا آمد. در دوران دبیرستان از شاگردان شهید رجایی بود و سال ۱۳۵۴ دیپلم ریاضی گرفت. با رتبه ۷۰۰ در رشته مهندسی قبول شد اما تغییر رشته داد و سال ۱۳۵۵ وارد دانشکده پزشکی دانشگاه ملی (شهید بهشتی) شد. سال ۱۳۶۲ دوره پزشکی عمومی را تمام کرد و بلافاصله وارد دوره تخصصی جراحی عمومی در بیمارستان طالقانی شد.

او از اعضای ثابت تیم اضطراری بود و در عملیات جنگی زیادی حضور داشت. حضور در جبهه‌ها و نیاز بسیار زیاد مجروحان به تخصص جراحی عروق از یک طرف و حضور استاد دکتر فاضل، یکی از اولین بنیانگذاران آموزش جراحی عروق در بیمارستان طالقانی، او را به این رشته علاقه‌مند کرد. مرحوم شهید دکتر پیروی سال ۱۳۷۰ توانست دوره فلوشیپ جراحی عروق را زیر نظر استاد دکتر فاضل به پایان برساند و جزو اولین کسانی بود که در این رشته فارغ‌التحصیل شدند.

او سال ۱۳۶۷ به عنوان استادیار رشته جراحی دانشگاه شهید بهشتی مشغول تدریس شد، سال ۱۳۷۴ به مرتبه دانشیاری رسید و ۱۳۷۹ استاد تمام شد و از جوان‌ترین استادانی بود که به این مرتبه رسیدند.

دکتر پیروی بیش از ۳۲ سال عضو هیئت علمی و عضو تیم پیوند کلیه دکتر فاضل بود و اولین پیوندهای ایران را انجام دادند. او علاوه بر درمان بیماران عروقی، پیوند عضو، پیوند کلیه و در سال‌های اخیر پیوند کبد هم انجام می‌داد. در حوزه درمان بیماران، آموزش دستیاران و دانشجویان فعالیت زیادی داشت

و به حوزه تحقیق و پژوهش علاقه‌مند و معتقد بود اعضای هیئت علمی باید اهل تحقیق و پژوهش باشند. او مرکز تحقیقات نانو تکنولوژی و تحقیقات سلولی و بافتی بیمارستان طالقانی را بنیانگذاری کرد.

علاوه بر همه اینها، کارهای مدیریتی و اجرایی زیادی به عهده داشت؛ سال ۱۳۶۸ معاون آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه شهید بهشتی شد و سال ۱۳۶۹ به ریاست بیمارستان امام حسین (ع) رسید.

مرحوم دکتر پیروی در سال ۲۰۰۰ دوره علمی اقتصاد و بهداشت در دانشگاه بانکوک و دوره پیوند اعضا را در لبنان نیز گذراند. در سال ۱۳۷۶ به مدت هشت سال ریاست دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی را به عهده گرفت و در تمام دو دوره ریاست جمهوری آقای خاتمی این سمت را به عهده داشت که یکی از طولانی‌ترین دوره‌های مدیریتی این دانشگاه را رقم زد.

در این مدت مطب و طبابت در بخش خصوصی را کنار گذاشت و تمام وقت در دانشگاه ماند. تا اینکه در نهایت تاسف بهار سال ۱۳۹۹ در حالی که ۶۳ سال بیشتر نداشت، در زمان همه‌گیری بیماری کورونا که برای کمک به بیماران دچار این ویروس تلاش می‌کرد، به این بیماری دچار شد و به جمع شهدای مدافع سلامت پیوست.

ایشان با وجود تمام مشغله و مسئولیت‌هایی که داشتند، چند عنوان کتاب تالیف و ترجمه کردند.

- ابداع روش آناستوموز الکترونیک در جراحی عروق
- نگرشی بر ترمیم و التیام زخم
- جراح و انعقاد
- عوارض آناتومیکی جراحی‌های عمومی
- مسئولیت جزایی پزشکان
- افق‌های جدید در آموزش پزشکی
- جراحی جنگ
- نجات اندام‌ها نجات زندگی

یادداشت خانم دکتر شیرین نیرومنش، همسر آقای دکتر پیروی

مرحوم دکتر پیروی در یک خانواده پرجمعیت به دنیا آمدند. همیشه در بین تمام اعضای خانواده به مهربانی و دلسوزی مشهور و یار و همراه و دلسوز بودند. ما در سال ۱۳۵۸ ازدواجی فوق‌العاده ساده و دانشجویی داشتیم. خانواده‌هایمان دوست داشتند مراسم مفصلی بگیرند اما قبول نکردیم، اوایل جنگ بود و دوست داشتیم همراه و همدرد مردم باشیم. حتی وقتی پدر مرحوم پیروی خانه‌ای ۱۱۰ متری به ما دادند، قبول نکردیم. گفتیم وقتی مردم به این شدت تحت فشار هستند، لزومی نمی‌بینیم که خانه بزرگی داشته باشیم و در یک واحد کوچک‌تر هم می‌توانیم زندگی‌مان را شروع کنیم.

مرحوم پیروی در تمام چهل و چند سالی که زندگی کردیم، همیشه حامی و پشتوانه من و بچه‌ها بودند، هیچ‌وقت در قید و بند مادیات نبودند و تا همین اواخر که من مشوقشان شدم، هیچ سهم و مشارکتی در بیمارستان‌های خصوصی نداشتند. ما یک مطب مشترک داشتیم که در آن چند روز هفته من مریض می‌دیدم و چند روز ایشان. به یاد ندارم دکتر سر مسائل مالی با بیمار صحبتی کند، همیشه حواسشان به وضع مالی بیمار بود و مراعات می‌کردند و مراقب بیمارانشان بودند. ایشان مدیری وظیفه‌شناس، با اخلاق و حسن خلق، مهربان و پاک بودند. منافع دیگران را بر منافع خود ترجیح می‌دادند و برای حفظ بیت‌المال و استفاده بهینه از آن تلاش می‌کردند. وقتی مسئولیتی به عهده می‌گرفتند، تمام تلاششان بر این بود که با حفظ حرمت پیشکسوتان، برای جوانان هم زمینه مشارکت فراهم کنند و پزشکان و بیماران رضایت کامل داشته باشند.

وقتی در سال ۱۳۷۶ رئیس دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی شدند، یکی از طولانی‌ترین دوره‌های مدیریتی این دانشگاه را رقم زدند. در این مدت مطب و طبابت در بخش خصوصی را کنار گذاشتند و تمام وقت در دانشگاه ماندند و یکی از درخشان‌ترین دوره‌های دانشگاه از نظر شاخص‌های علمی و مدیریتی در این زمان رقم خورد. پس از آن رئیس و بنیانگذار مرکز تحقیقات نانو تکنولوژی و تحقیقات سلولی و بافتی بیمارستان طالقانی شدند و با تجهیز این مرکز با وسایل و تجهیزات منحصربفرد و جذب نیروهای نخبه توانستند تحقیقات و پژوهش‌های خوبی انجام دهند. تلاش برای راه‌اندازی بخش فوق تخصصی جراحی عروق و اندوواسکولار و جراحی کولورکتال و پیوند کبد و کلیه با کمک سایر استادان از نکات مهم سابقه کاری ایشان محسوب می‌شود و انجام صدها عمل جراحی عروق، پیوند کلیه و کبد و پیوند عضو در کارنامه حرفه‌ای ایشان به چشم می‌خورد.

با توجه به روحیه بی‌توقع و خاصی که داشتند، همیشه طرف مشورت سایر پزشکان بودند و در هر شرایطی که با ایشان

مرحوم
دکتر پیروی
در تمام
چهل و
چند سالی
که زندگی
کردیم،
همیشه
حامی و
پشتوانه من
و بچه‌ها
بودند

تماس می‌گرفتند و مشکلی را طرح می‌کردند، سریع خودشان را می‌رساندند و از هیچ کمکی برای رفع دردی از بیماران دریغ نمی‌کردند.

با توجه به سابقه علمی، تحقیقی، پژوهشی و مدیریتی و اجرایی که داشتند، سال‌ها به‌عنوان کارشناس پزشکی قانونی، کارشناس نظام پزشکی و رئیس بخش جراحی عمومی بخش جراحی عروق و پیوند بیمارستان طالقانی کار کردند.

ایشان چند دوره مدیر گروه بخش جراحی عمومی دانشگاه شهید بهشتی، عضو شورای پژوهشی دانشگاه، رئیس هیئت امنای بیمارستان طالقانی، مجری کمیته راهبردی برنامه‌ریزی رشته جراحی عمومی، عضو کمیسیون تدوین و برنامه‌ریزی آموزش شورای آموزشی وزارت بهداشت و عضو هیئت ممتحنه بوردا جراحی عمومی هم بودند.

در مجموع دکتر پیروی فردی مهربان و دلسوز برای خانواده و درس‌خوان و باهوش بودند، دوران تحصیل را با نمره‌های عالی سپری کردند، مطالعات مذهبی زیادی داشتند و از دانشجویهای فعال انجمن اسلامی بودند.

سال ۱۳۶۲ دکترای عمومی‌شان را گرفتند و سال ۱۳۶۷ دوره جراحی عمومی را در بیمارستان طالقانی تمام کردند و به‌واسطه حضور استاد دکتر فاضل به‌عنوان استاد بزرگ رشته جراحی عروق و از طرفی به دلیل شرایط جنگی و نیاز بسیاری از مجروحان و مصدومان که یا به دلیل نارسایی عروقی از دست می‌رفتند یا قطع عضو می‌شدند، رشته جراحی عروق را انتخاب و زیر نظر استاد دکتر فاضل این دوره را شروع کردند. پیوند کلیه را هم در همان بخش آموزش دیدند. سال ۱۳۷۰ این دوره را تمام کردند و جزو اولین نفراتی بودند که در رشته عروق فارغ‌التحصیل شدند. سال ۱۳۶۷ به‌عنوان استادیار رشته جراحی دانشگاه شهید بهشتی مشغول کار شدند و در سال ۱۳۷۴ به مرتبه دانشیاری رسیدند و ۱۳۷۹ استاد تمام شدند. دکتر پیروی بیش از ۳۲ سال عضو هیئت علمی دانشگاه و عضو تیم پیوند کلیه دکتر فاضل بودند که اولین پیوندهای ایران را انجام دادند. تلاش برای راه‌اندازی بخش فوق‌تخصصی جراحی عروق و جراحی کولورکتال و پیوند کبد و کلیه با کمک سایر استادان از سوابق کاری مهم ایشان محسوب می‌شود و انجام صدها عمل و جراحی عروق و پیوند کلیه و کبد در کارنامه حرفه‌ای‌شان به چشم می‌خورد.

The Pioneers of Iran's most regarded Vascular Surgeons

اساتید بزرگ جراحی عروق ایران